

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

ONKOLOGINE LIGA SERGANČIŲ VAISINGUMO KONSULTAVIMO KOKYBĖS VERTINIMAS

Darbo autorė. Eglė STUKAITĖ-RUIBIENĖ (VI kursas).

Darbo vadovė. Prof. dr. Jelena RASCON, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Vaikų ligų klinika.

Darbo tikslas. Įvertinti vaisingumo konsultavimo kokybę Vilniaus Universiteto Ligoninės Santaros Klinikų (VULSK) Vaikų onkohematologijos centre.

Darbo metodika. Vaikai, vyresni nei 12 metų, kuriems 2019-2023 metais diagnozuota onkologinė liga, ir bet kokio amžiaus vaikų tėvai pakviesti pildyti vaisingumo konsultavimo kokybės vertinimo klausimyną, sukurtą ir publikuotą bendradarbiaujant su Princess Máxima Center (PMC), Nyderlandai, TREL projekto metu. Tyrimo dalyviai suskirstyti į dvi grupes: pildžiusius klausimyną iki 2022 m. liepos 1 d. ir po 2022 m. liepos 1 d. Nuo pastarosios datos į klinikinę praktiką VULSK pradėtas diegti modifikuotas PMC sukurtas vaisingumo priežiūros planas. Imta rutiniškai informuoti onkologine liga sergančius vaikus apie galimą vaisingumo pažeidimą dėl onkologinės ligos gydymo bei klinikinėje praktikoje pradėta taikyti nevaisingumo rizikos vertinimo metodika („*triage*“). Metodika adaptuota remiantis PMC naudojama metodika – įvertinti 39 chemoterapijos protokolai (ir 179 jų šakos), taikomi gydant skirtingų tipų vaikų navikus VULSK, apskaičiuota ciklofosfamido ekvivalentinė dozė (CED, angl. *Cyclophosphamide Equivalent Dose*), atspindinti gonadų pažeidimo riziką. Gonadotoksinio pažeidimo rizika suskirstyta į mažą ir didelę pagal naujausias rekomendacijas. Didele mergaičių nevaisingumo rizika laikyta, kai $CED \geq 6000 \text{ mg/m}^2$ ir/arba taikyta pilna abdominalinė/dubens apšvita, ir/arba ovariectomija. Didele berniukų nevaisingumo rizika laikyta, kai $CED \geq 4000 \text{ mg/m}^2$, ir/arba taikyta radioterapija apimant sėklidžių sritį, ir/arba orchietomija. Respondentų nevaisingumo rizika vertinta retrospektyviai po klausimynų pildymo taikant „*triage*“. Užpildžius klausimynus respondentų paprašyta pačių subjektyviai įvardinti savo nevaisingumo riziką, kuri palyginta su rizika, nustatyta taikant „*triage*“. Demografiniai ir gydymo duomenys surinkti iš elektroninės medicininės dokumentacijos. Taikyti aprašomosios statistikos metodai, atsakymai į klausimyną tarp dviejų respondentų grupių palyginti pasitelkus Mann Whitney U testą. Darbas yra HORIZON-2020 TREL projekto dalis.

Rezultatai. Tyrime pakviesti dalyvauti 126 pacientai, iš jų 63 (50 proc.) sutiko dalyvauti ir užpildė klausimyną. Klausimyną iki „*triage*“ taikymo klinikinėje praktikoje užpildė 40 (63,5 proc.), po – 23 (36,5 proc.) respondentai. Vidutinis amžius klausimyno pildymo metu tarp abiejų respondentų grupių buvo 9 (1-17) metai. Dažniausia diagnozė abiejose respondentų grupėse – ūminė limfoblastinė leukemija (11 iš 23, 34,2 proc. ir 14 iš 40, 35 proc.). Iš užpildžiusių klausimynus iki 2022 m. liepos 1 d., 15 (37,5 proc.) respondentų nustatyta didelė nevaisingumo rizika, palyginus su 8 (34,8 proc.) užpil-

džiusiais po „*triage*“ įdiegimo. Daugumai didelės nevaisingumo rizikos respondentų diagnozuoti solidiniai navikai (14 iš 23, 60,9 proc.). Pagalbinė medžiaga pateikta keturiems (10,5 proc.) mažos nevaisingumo rizikos respondentams prieš „*triage*“ įdiegimą, palyginus su 12 (52,2 proc.) po „*triage*“ įdiegimo (4 – didelės nevaisingumo rizikos, 8 – mažos) ($p = 0,005$). Pusė ($n = 19$) iki „*triage*“ įdiegimo apklaustųjų (7 didelės rizikos, 12 – mažos) vis dar turėjo klausimų apie vaisingumą, palyginus su šešiais iš 23 (26,1 proc., 2 didelės rizikos, 4 – mažos) vėliau apklaustais pacientais ($p = 0,016$). Iš 41 respondentų, atsakiusių, kada, jų nuomone, tinkamiausias laikas pokalbiui apie vaisingumą 24 (58,5 proc., 10 didelės rizikos, 14 – mažos) manė, jog prieš skiriant gydymą. Iš 40 respondentų, atsakiusių į klausimą prieš 2022 m. liepos 1 d., 26 (65 proc., 9 didelės rizikos, 17 – mažos) teigė nežinantys, kokia nevaisingumo rizika kilo dėl ligos gydymo, palyginus su 12 iš 23 (52,2 proc. 4 didelės rizikos, 8 – mažos) vėliau atsakiusių. Aštuoni iš 40 (20 proc., 4 didelės rizikos, 4 – mažos) respondentų užpildžiusių klausimą iki „*triage*“ įdiegimo teisingai įvardino savo rizikos laipsnį, palyginus su 9 iš 23 (39,1 proc., 4 didelės rizikos, 5 – mažos) užpildžiusių po „*triage*“ įdiegimo.

Išvados. Didelės nevaisingumo rizikos pacientai nėra tinkamai informuojami vaisingumo klausimais. Stebima konsultavimo gerėjimo tendencija pradėjus klinikinėje praktikoje taikyti nevaisingumo rizikos nustatymo metodiką, tačiau išlieka poreikis vieningos vaisingumo priežiūros sistemos įdiegimui bei konsultavimo tobulinimui. Vaisingumo konsultavimo kokybė bus užtikrinta įdiegus adaptuotą vaisingumo priežiūros planą, sukurtą PMC.

Raktažodžiai. Gonadotoksiškumas; onkologija; pediatrija; vaisingumas.